

УДК:332.012.2:656.1

О. А. Дивінець,
аспірант кафедри економіки підприємства та міжнародного бізнесу,
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

O. Divinec,
Postgraduate student of Alfred Nobel Dnipropetrovsk University

METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF UKRAINE CITY ELECTRIC TRANSPORT SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT

Доведено, що методологічна основа управління соціально-економічними розвитком міського електротранспорту — соціально орієнтований відтворювально-диверсифікаційний підхід, який враховує зміну кількості населення міста, що дає можливість комплексно розглядати їх поведінку з позицій нових завдань соціально-економічного розвитку міста. Наведено концепцію управління соціально-економічними процесами розвитку міського електротранспорту. Представлено структуру механізму системи впливу суб'єктів управління на соціально-економічну політику розвитку міського електротранспорту.

Визначено фактори формування пасажиропотоку в міських агломераціях. Визначено вплив рівня обслуговування пасажирів електротранспорту на соціально-економічні цілі міста. Обґрунтовано, що соціально-економічне програмування структурних перетворень розвитку міського електротранспорту це альтернативний інструмент вирішення завдань, пов'язаних зі стійким підвищенням якості життя населення та досягненням інших пріоритетів соціально-економічного сталого розвитку міста.

It has been proved that the methodological basis of management of the city electric socio-economic development is socially oriented reproductive-diversification approach which takes into account the change in the population of the city that makes it possible to comprehensively examine their behavior from the standpoint of the new tasks of socio-economic development. The conception of management the socio-economic process of municipal electric development has been presented. The systems mechanism structure of influence of management subjects on social and economic policy of municipal electric development has been offered.

The factors of passenger traffic formation in urban agglomerations have been defined. The influence of the level of electric passenger service on the socio-economic goals of the city has been defined. It has been proved that the socio-economic programming of structural transformations development of urban electric transport is an alternative tool for solving problems related with sustained improvement of life quality and achievement of other priorities of the city socio-economic sustainable development.

*Ключові слова: методика, міський електротранспорт, соціально-економічний розвиток, механізм, концепція.
Key words: methods, city electric, socio-economic development, mechanism, concept.*

ВСТУП

Розвиток та стабілізація народного господарства в сучасних умовах ставить певні рамки та умови розвитку транспортної галузі, як важливішої складової. В зв'язку з цим транспорту приділяється все більш зростаюча увага. Вплив ефективності діяльності транспорту на підвищення ефективності всього народного господарства незаперечний і це ставить його в число найважливіших сфер, які потребують особливої уваги, щодо напрямків їх розвитку. Особливе місце в транспортній галузі належить електротранспорту, який займає переважну долю в пасажирських перевезеннях.

Міський електричний транспорт — це складова частина єдиної транспортної системи, яка призначена для перевезення громадян трамваями, тролейбусами, поїздами метрополітену на маршрутах (лініях) відповідно до вимог життєзабезпечення населених пунктів. З переходом на ринкові умови господарювання до транспортної системи України стали висуватися більш високі вимоги по відношенню до якості, регулярності і надійності транспортних зв'язків, збереженню вантажів і безпечності перевезення пасажирів, строків і вартості доставки. Сучасні стандарти життя зумовлюють зростання потреб населення в більш швидкому, але в той же час зручному і безпечному транспортуванні.

Рис. 1. Методологічні принципи механізму управління соціально-економічним розвитком міського електротранспорту

Ефективне функціонування міського електричного транспорту має не тільки економічне, але й велике соціальне значення, оскільки від його роботи залежить рівень задоволення щоденних потреб у перевезеннях широких верств населення.

Ступінь розробленості проблеми. Методологічними проблемами ефективного функціонування та розвитку транспорту займалися такі вчені: О. Бакаєв, Ю. Гольска, М. Гур'єва, Л. Зайончик та інші [1—5]. При цьому зазначимо, що залишились маловивченими питання обґрунтування ефективності управлінських рішень, пов'язаних з соціально-економічним розвитком електричного транспорту у містах України.

МЕТА СТАТТІ

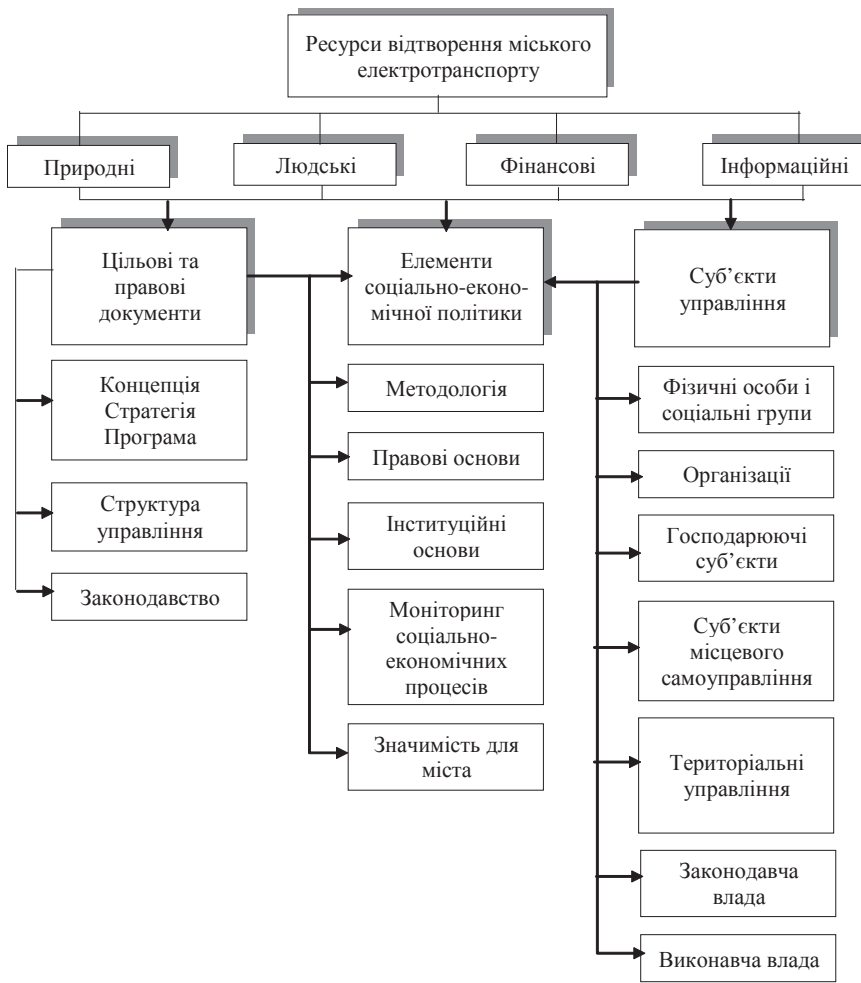
Метою статті є обґрунтування концепції управління соціально-економічними розвитком міського електротранспорту та представлення структури механізму системи впливу суб'єктів управління на соціально-економічну політику розвитку міського електротранспорту.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Розробка механізмів управління соціально-економічним розвитком міського електротранспорту є актуальною в науковому та прикладному відношенні проблемою і має важливе економічне, соціальне та екологічне значення для забезпечення сталого розвитку народного господарства України. Розробка механізму управління здійснюється на основі відтворювально-диверсифікаційного підходу і теорії полюсів.

Методологічна основа управління соціально-економічним розвитком міського електротранспорту — соціально орієнтований відтворювально-диверсифікаційний підхід, який враховує зміну ресурсного потенціалу міста, що дає можливість комплексно розглядати їх поведінку з позицій нових завдань соціально-економічного розвитку.

Сутність відтворювально-диверсифікаційного підходу полягає в необхідності виділення соціально-економічних процесів в результаті створення диверсифікаційних виробництв і відтворювальних циклів, збалансованих на рівні міста, з урахуванням виснаження ресурсного потенціалу міста. Концепція управління соціально-

Рис. 2. Структура механізму системи впливу суб'єктів управління на соціально-економічну політику з розвитку міського електротранспорту

економічним розвитком міського електротранспорту наведено на рисунку 1.

У відповідності з теорією полюсів зростання в міських електротранспортних суб'єктах досить чітко виділяються контури полюсів зростання. Полюси зростання — велика агломерація з розвинутою міською електротранспортною системою і потужною науковою базою, яка характеризується найбільш високим рівнем якості життя, яке забезпечується розвинутою інноваційною діяльністю. За рахунок розвитку полюсів зростання міських електротранспортних суб'єктів можливе підвищення рівня соціально-економічного розвитку відсталих міст, але це можливо тільки при подальшому розвитку полюсів зростання [7].

Механізм системи управління соціально-економічними системами реалізується за допомогою соціально-економічного програмування, під яким розуміється система дій по структурним соціально-економічним перетворенням, спрямованим на стійке підвищення якості життя населення. Дана система складається з наступних складових [6, с. 182]:

- діагностика соціально-економічного стану та прогнозування вектору його розвитку для обґрунтування політики органів влади;
- розробка програм соціально-економічного розвитку;
- механізм реалізації програм;

— моніторинг соціально-економічного розвитку.

На рисунку 2 представлено структуру механізму системи впливу суб'єкта управління на соціально-економічну політику з розвитку міського електротранспорту.

На рисунку 3 представлено схему програми соціально-економічного розвитку електротранспортних підприємств міста.

Соціально-економічне програмування процесу розвитку міського електротранспорту характеризується наступними особливостями:

- необхідність врахування хвилеподібного характеру розвитку економіки;
- визначення містоутворюючого фактору в стратегії розвитку електротранспортних підприємств;
- облік кон'юнктури ринку транспортних підприємств міста;
- облік інвестиційних можливостей учасників перетворень при виборі заходів соціально-економічного розвитку електротранспортних підприємств міста;
- необхідність розгляду електротранспортних підприємств міста як єдиного господарського комплексу з урахуванням економічних, соціальних та екологічних факторів.

ВИСНОВКИ

Таким чином, соціально-економічне програмування структурних перетворень в розвитку міського електротранспорту — альтернативний інструмент вирішення завдань, пов'язаних зі стійким підвищенням якості життя населення та досягненням інших пріоритетів соціально-економічного сталого розвитку міста.

Стан міського електричного транспорту позначається на економічному зростанні кожного конкретного міста, а отже і національної економіки в цілому. Є всі підстави стверджувати, що соціально-економічний розвиток електротранспорту, як галузі, має визначальний вплив на розвиток всього народного господарства. Отже, проблеми формування та реалізації соціально-економічного розвитку електротранспорту становлять не просто самостійну мету, а й мають народногосподарське значення.

Література:

1. Бакаев А.А., Кутах А.П. Информационное моделирование и качество управления транспортными процессами / А.А. Бакаев, А.П. Кутах // Управляющие системы и машины. — 2003. — N 3. — С. 84—92.
2. Гольская Ю.Н. Оценка влияния транспортной инфраструктуры на социально-экономическое развитие региона: автореф. дис. канд. экон. наук. — Екатеринбург, 2013.
3. Гурьева М.А., Руднева Л.Н. Оценка устойчивого развития региона на основе индикативной системы оценки уровня экологизации экономики // Вестник

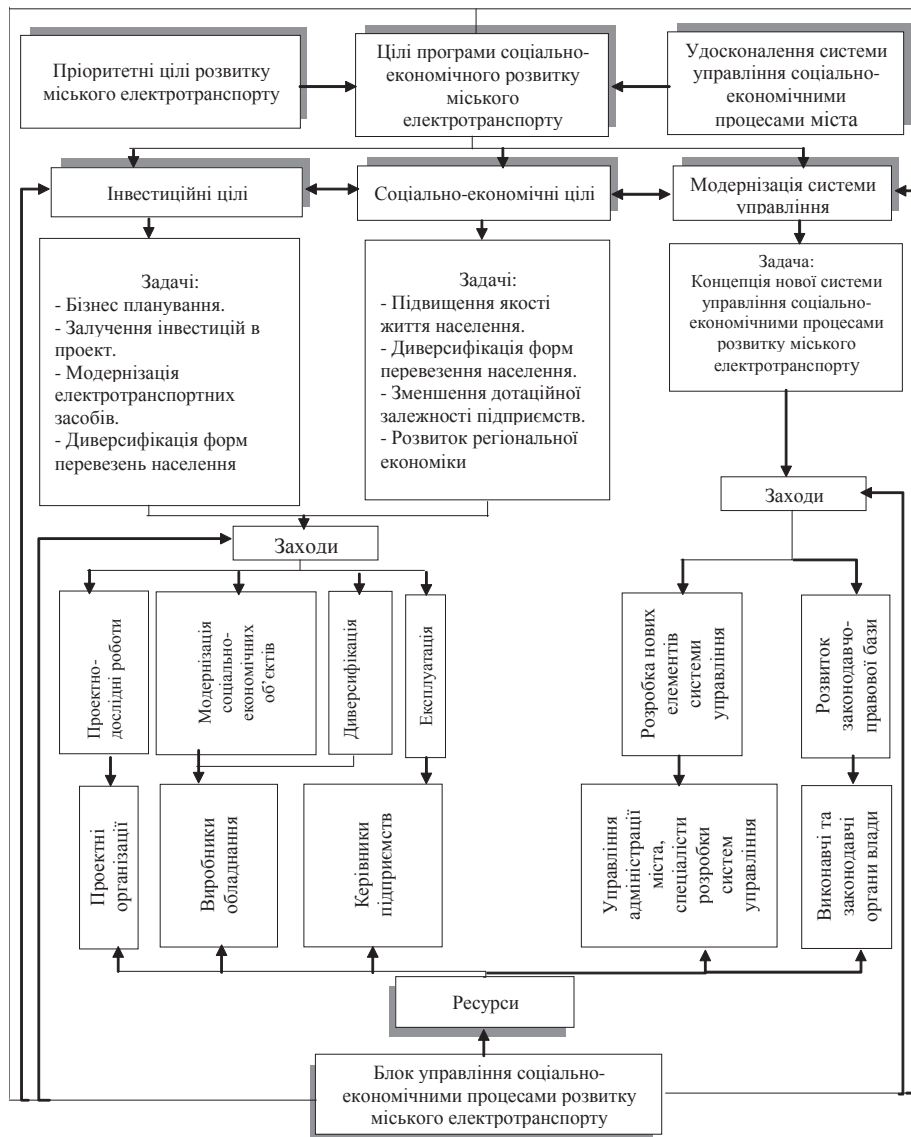

Рис. 3. Схема програми соціально-економічного розвитку м'ського електротранспорту

УрФУ Серія: Економіка и управление. — 2013. — № 3. — С. 104—116.

4. Гур'єва М.А., Руднева Л.Н. Система индикативной оценки уровня и степени экологизации экономики региона // Российское предпринимательство. — 2013. — № 1 (223). — С. 134—139.

5. Зайончик Л.Г. Проблеми підвищення ефективності експортного потенціалу послуг автомобільного транспорту в умовах формування ринкових відносин [Текст]: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.07.04 / Зайончик Леонід Григорович; Київський міжнародний ун-т цивільної авіації. — К., 1996. — 40 с.

6. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент / Г.І. Кіндрацька. — К.: Знання, 2006. — 366 с.

7. Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції Державної програми розвитку м'ського електротранспорту на 2006—2015 роки" від 15 червня 2006 року № 330-р.

References:

1. Bakaev, A. Kutah, A. (2003), "Informative design and management quality by transport processes". Upravljajushhie sistemy i mashiny. vol. 3, pp. 84—92.

2. Gol'skaja, J. (2013), "Estimation of influence of a transport infrastructure on socio-economic development of region", Ph.D. Thesis, Ekaterinburg, Russia.

3. Gur'eva, M. Rudneva, L. (2013), "Estimation of steady development of region on the basis of the indicative system of estimation of level of ecologization of economy" Vestnik UrFU Serija: Jekonomika i upravlenie, vol. 3, pp. 104—116.

4. Gur'eva, M. Rudneva, L. (2013), "System of indicative estimation of level and degree of ecologization of economy of region", Rossijskoe predprinimatel'stvo, vol. 1, pp. 134—139.

5. Zajonchik, L. (1996), "Problems of increase of efficiency of export potential of services of motor transport are in the conditions of forming of market relations", Ph.D. Thesis, Kіiv's'kij mizhnarodnij un-t civil'noї aviacії, Kiev, Ukraine.

6. Kindrac'ka, G. (2006), "Strategichnij menedzhment", [Strategic management], Znannja, Kiev, Ukraine.

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2006), "About approval of Conception of the Government program of development of municipal transport on 2006—2015" Ofitsijnyj visnyk Ukrainy, 330.

Стаття надійшла до редакції 31.01.2015 р.